

Inserati se sprejemajo in veljajo
tristopna vrsta:

8 kr., če se tiska 1krat,
12 " " " " 2 "
16 " " " " 3 "

Pri večkratnem tiskanju se
cena primerno zmanjša.

Rokopisi

se ne vračajo, nefrankovana
pisma se ne sprejemajo.

Naročnino prejema opravništvo
administracija) in ekspedicija na
Starem trgu h. št. 16.

SLOVENEK.

Političen list za slovenski narod.

Po pošti prejemati velja:
Za celo leto . . . 10 gl. — kr.
za pol leta . . . 5 " — "
za četrt leta . . . 2 " 50 "

V administraciji velja:

Za celo leto . . . 8 gl.
za pol leta . . . 4 " "
za četrt leta . . . 2 " "

V Ljubljani na dom po
velja 60 kr. več na leto.

Vredništvo je na Stolnem
hiš. št. 284.

Izhaja potrikrat na teden in sicer
v torek, četrtek in soboto.

„Pro Nihilo“

imenuje se knjižica, ki je ravnokar v Cirihi
prišla na svetlo in obsega predpoved pravde
Arnimove. Knjižurica dokazuje, da knez Bis-
mark je grofa Arnima za nič pa nič pripravil
ob službo, in da glasovita pravda je izvirala
le iz hudega črtenja. Bismark je mislil, da
grof Arnim na skrivnem proti njemu ruje, da
bi ga spodrinil in potem sam prišel na njegovo
mesto, zato se je hotel nevarnega tekmeča na
vsak način znebiti.

Brošura trdi, da ni res, da bi bil grof
Arnim zoper Bismarka intrigiral, knez Bismark
si je to le domišljeval in je zaradi tega jel so-
vražiti grofa Arnima. Tudi kulturna borba bila
je vzrok, da kancelar z grofom ni bil zadovo-
ljen. Brošura o tej reči pripoveduje:

Do julija 1872 državni kancelar ni imel
nobenega nezaupanja do grofa Arnima. Kratko
pred tem je celó javno izrekel željo poslanca
imenovati za svojega pomočnika in temu je
cesar rad pritrđil. Ko je grof Arnim 29. junija
1872 po težavnih razpravah sklenil pogodbo
s francosko vlado, da bi pospešil plačilo mili-
jard in izsrkanje Francoske, kar je bilo cesar-
ski vladi po volji, podal se je v toplice v
Kissingenu ter vstavil se na potu v Emsu,
kjer je cesar bival. Cesar ga je sprejel z od-
likovanjem in z zahvalo za to, kar mu je v
Parizu dobrega storil.

V Emsu bival je ob enem minister grof
Eulenburg in kolinski korar Franken, ud libe-
ralne stranke kolinskih korarjev in znan že
dolgo časa kot pruski domoljub. Akademski
pogovor grofa Arnima s tema gospodoma sukal
se je posebeo o najpametnejšem načinu boja

zoper, češ, rimske prenapetosti, kateri se je vsem
potreben zdel (tedaj tudi korarju Frenken-u);
ta boj je bil na obeh straneh silno strasten in
trdovraten. Grof Eulenburg in korar Frenken
sta bila oba te misli, da bi sila, po kateri bi
postali škofje mučeniki, utegnila doseči na-
sprotno od tega, kar vlada namerava. Katoliško
ljudstvo bi — je rekel Frenken — v tem slu-
čaju ne le ubogalo, ampak priganjalo škofo.
Grof Eulenburg je razen tega še izpovedal, da
je bila neka pred kratkim došla izjava škofa
ermlandskega sicer popolnoma sposobna biti
za podlago sprejemljivega „modus vivendi“, da
je pa Bismark zavrgel ta nasvet, najbrže, ker
se mu je bolje zdelo boj tirati do zadnjega
konca. Ker je bil ta pogovor čisto akademski
in popolnoma tajen, je grof Arnim bil tako
nepreviden, ravno tako dvomiti zaradi gotovosti
zmage državnega kancelarja, kakor želeti, da
bi se ta zmaga pokazala. Ob istem času so
po podučenih krogih berlinskih govorili o
Arnimu, da bode naslednik zbolelega grofa
Bismarka. Obojno to neprevidnost je zvedel
Bismark.

Pri tej priliki opomnimo, da je poleti 1872
dopisovanje med škofom ermlandskim in cesar-
jem pruskim samim že tako daleč godno bilo,
da je škof že za gotovo jel misliti, da bo smel
biti nazoč pri stoletnici v Marienburgu, h kateri
je prišel cesar sam; ali zadnji trenutek je za-
hateval knez Bismark od škofa še nekaj, česar
pa ta ni mogel privoliti, tedaj tudi ne poka-
zati se cesarju v Marienburgu.

Knjižurica obsega še mnogo drugih zani-
mivih reči in zlasti razkriva diplomatične zvi-
jače nemškega kancelarja. Pravijo, da jo je
spisal grof Arnim sam, ki si pa z njo ni veliko
boljši, kajti pazljiv bralec ne more soditi, da

bi bil grof Arnim boljši od kneza Bismarka,
ampak da hoče biti le bolj zvit od njega.

Vlado nemško, t. j. kneza Bismarka, ta
brošura tako v oči bode, da jo je policija kon-
fiscirala in po deželah pruskih prepovedala
prodajati, ker po sklepu mestne sodnije ber-
linske ta brošura žali cesarja in z nova žali,
t. j. obrekuje tudi kneza Bismarka in vnanje
ministerstvo. Če vlada pruska méni na ta na-
čin zatreti brošuro in zabraniti njeno razšir-
janje, se pač hudo moti, ker je znano, da pre-
povedan sad še bolje diši. Tudi hočejo zarad
nje neki zopet pestiti grofa Arnima, ker je v
njej objavil mnogo državnih pisem, dasi pisa-
telj naravnost pravi, da je porabil le tista,
ktera so se po sklepu državnega pravdnštva
med pravdo Arnimovo imela objaviti.

Politični pregled.

V Ljubljani, 15. novembra.

Avstrijske dežele.

Cesarica je darovala 10.000 gjd., da
se razširi hernalska vstanova za oficirske hčere,
ter je pismeno prosila nadvojvodini Marijo in
Klotildo, da jo v tej reči podpirate.

Državni zbor je 12. t. m. sprejel
postavo Wildauerjevo v drugem in tretjem
branji. Poljaki in udje državnopravne stranke
se posvetovanja niso vdeležili. Groholski in
59 tovaršev je ministerstvo interpeliralo o kup-
čijski zvezi z Ogersko in z vnanjimi deželami
in vprašalo, bode li zbornici naznanilo glavna
načela kupčijske svoje politike. Kaže se tedaj,
da hočejo vsi vladi nasprotni poslanci složno
ravnati, kar je tem važnejši, ker se gledé kup-
čijskih razmer v ustavovrni stranki kaže raz-

Zgodovina Črne Gore.

Fr. Jaroslav.

(Dalje.)

Štefan je umrl 1449. leta v Žablaku, in
po njem sta prevzela vlado sinova njegova
Ivan I. in Jurij III. Jurij je kmalo potem pal
v boju s Turki, kateri so se za onega časa jako
razširjati začeli v teh pokrajinah. Ivan I. se
je bojeval z njimi z dosti veliko srečo, ali za-
puščen od zaveznikov svojih, Benečanov, kateri
so leta 1482 stopili v dogovor s sultanom
Bajezitom, bil je primoran odstopiti jim vso
dolenjo Zeto, lepši del svoje državnice. Zapa-
livši sedaj svoj Žabljak umeknil se je z zve-
stimi svojimi v visoke gore, sedanjo katunsko
nahijo, in se je v Cetinju nastanil. Tako so
postali Turki gospodarji veče in kasnejše po-
lovice zetske pokrajine, kakor so tudi v tem
času podvrgli sebi Hercegovino, Kotor in vso
okolno zemljo.

Gore, v ktere je Ivan Crnojević utekel,

bile so poslednje zavetje slovanske svobode in
slovanske samostalnosti v teh krajih po pre-
vrnjenju carstva srbskega in po poturčenju
Bosne. Ivan je zastoj iskal v Italiji pomoči
proti splošnemu neprijatelju kristijanstva, in
zato se je potem zanašal edino na junaštvo
naroda svojega, ter je povsodi na ugodnih
mestih stavil gradbe in trdnjavnice proti mo-
gočnim navalom Turkov. Vsi podložniki so se
mu morali z besedo zakleti, da v bodoče ne
bodo se spuščali v poedine boje s Turki, nego
čakali ukaza na občni ustanek. Za strašljivce
in begune na vojski je vpeljal posebno kazen;
strašljivca so oblekli v žensko obleko, v roko
so mu dali preslico, in tako ga prepustili za-
smehovanju ženskam. Tako je Ivan obvaroval
svojo oblastnijo neprijateljskih navalov, narod
pa, spoznavši njegovo skrb za ohranjenje svo-
bode, udan mu je bil z dušo in s telesom.

Isto tako je Ivan skrbel tudi za notranje
povišanje Črne Gore, kakor se je od sedaj
zemlja njegova nazivati začela, da-si on sam
ni opustil naslova „gospodar Zete“, in imel je

za grb dvoglavega orla z dvema kronama. V
svojej stolnici v Cetinju je ustanovil krasen
samostan na čast Mat. božje, in biskupa ce-
tinjskega je imenoval metropolita zetskega.
Tudi sebi je postavil gradič v Cetinju. Bene-
čani so zapisali Ivana Crnojevića v zlato knjigo
svojega plemstva, in imel je on tudi v Be-
netkah svojo palačo, in je postavil tam cerkev
sv. Jurija. Ivan-beg, kakor so ga Črnogorci po
turškem običaju nazivali, imel je za ženo Ma-
rijo, hčer nekdanjega bana bosenskega Štefana,
ktera mu je rodila dva sina: Jurija in Štefana,
kteri poslednji se je navadno nazival Staniša.

Ivan je umrl leta 1490. in je pokopan v
Cetinju v cerkvi od njega postavljenej. Spomin
njegov vedno živi v junaških narodnih pesnih.

Po očetu svojem je prevzel vlado nad Črno
Goro Jurij IV., ki je svoj prestolj braniti mor-
al proti vlastnemu bratu Staniši. Ta namreč,
poturčivši se v nadi, da mu bo vrneno celo
nekdanje gospostvo zetsko, šel je nad Jurija
na čelu turške vojske, ali na Lješkopolju je
bil na glavo potolčen. Od njega izhaja zlo-

por, ker eni poslanci hočejo imeti slobodno kupčijo, eni pa colno varstvo. Eichhoff je izročil od 116 ustavovernih poslancev podpisano interpelacijo o kupčijsko političnih zadevah.

Koroško demokratično društvo v glanski dolini v neki peticiji do državnega zbora protestuje zoper poviksanje davkov in zoper — nove samostanske šole.

Poljski poslanec dr. Čerkavski je prišel v Levov, kjer se njemu na čast napravljajo velike slovesnosti. „Dziennik polski“ priporoča, da bi poljski rodoljubi napravili v Levovu shod ter dogovorili se o novi taktiki.

V Dalmaciji je bil v spljetskem kmečkem volilnem okraju izvoljen narodni kandidat baron Fluck pl. Leidenkron. Lahonska stranka je zgubila dva državna poslanca, ker je bil tudi od njih, ki plačujejo največ davkov, nedavno izvoljen narodni kandidat.

Med ogerskimi liberalci se zopet pripravljajo razpor, vsled kterega se utegne dosedanja stranka vladina čisto razdrobiti. — Denarni izkaz kaže, da v prvih devetih mescih letošnjega leta so bili dohodki za 5,336.566 gl. večji, stroški pa za 11,966.695 gl. manji, kakor v prvih 9 mesecih lanskega leta.

Vnanje države.

Turški minister prava si na vso moč prizadeva preurediti sodništvo in vpeljati državna pravdnitva. Če le te preuredbe zopet ne bodo ostale le na papirji, kakor je na Turškem že sploh navada! — Bolezen velikega vezirja se je zopet pohujšala in je postala prav nevarna. — Nove zapreke žugajo Turški v Bulgariji, kjer kruto ravnanje uradnikov in vojakov ljudstvo sili k upor. Turške gosposke prijemajo in mučijo najmiroljubnejše in najimenitnejše Bulgare, češ, da so v zvezi z ustajniki. Tudi so Bulgarom pobrali vsa orožja, Turkom pa jih pustili, ki neoborožene Bulgare trpinčijo, kar le morejo. Ker tudi vojaki Bulgarov ne pusté pri miru, se od vseh krajev slišijo pritožbe in vnel bi se bil že hud punt, da bi Bulgari imeli orožje.

Iz Berlin se piše v „A. A. Ztg.“, da se je v pruskih političnih krogih začela kazati nekaka sumljivost proti Rusiji, ki si prilastuje pokroviteljstvo vstajnikov bosenskih in hercegovinskih, ter od vlade turške zahteva poročstvo za potrebne spremembe, dasi se ji je pred nekimi mesci to poročstvo zdelo nepotrebno. Morda je ravno ta sumljivost vzrok, piše „Politik“, da je pruski vojni minister, ki je bil 6 srbskim oficirjem že dovolil stopiti v prusko

glasna rodovina poturčenih Slovanov nazivanih Rizvan-begovići in Bušatlje.

Jurij IV. je vzlasti skrbel za razširjanje liturgijskih knjig med ljudstvom, in je zato v Benetkah naročil srbsko tiskarno, ktero je postavil v Obodu. Tu so natisnili mnogo cerkvenih knjig. Pa tudi v Cetinju je stala v tem času tiskarna, ali ne zna se, kdo je bil dal postaviti jo. Jurij IV. je umrl že leta 1497., ne pustivši po sebi nobene dece.

Po njem je nasledoval Štefan II., sin proti Turkom palega Jurija III., čegar vladanje je bilo prej ko ne mirno, kajti o njem ne nahajamo nič spomina vrednega.

Naslednik mu je bil sin njegov Ivan II., ki je do 1515. l. vladal. Zapustil je dva sina: Jurija in Maxima. Poslednji se je vsled nesrečnega zakona z neko beneško plemenitašico poturčil, prvi pa je nastopil vladavo v Črnej Gori pod imenom Jurij V.

Ali novemu knezu se je kmalo pristudilo pusto življenje v nerodovitnih gorah in med nenaobraženim ljudstvom. Še manj je takovo

vojno in naučiti se pruske vadbe, to dovoljenje zopet preklical. — Grof Arnim je naznanil, da je pripravljen dostati devetmesečno ječo, vendar pa prosi zarad bolehnosti še nekoliko odloga.

Francoska narodna skupščina je sprejela volilno postavo po nasvetu Pontalisonem, po katerem vsaki okraj skupaj volil enega poslanca; okraji, ki imajo več nego 100,000 prebivalcev volijo za vsakih 100,000 ali pa kar jih je manj ko 100,000 enega poslanca. V tem slučaju se okraji razdelé v toliko volilnih podokrajev, kolikor ima biti poslancev. Radikalna Gambettova stranka je tedaj propadla in konservativci se sedaj več ne bodo ustavljali razpustu skupščine, ki se utegne zgoditi koncem mesca decembra. Tiskovna postava, ki jo je vlada predložila skupščini, določuje, da zarad žaljenja vnanjih vladarjev sme sodnija prijeti liste, če minister vnanjih zadev to zahteva. Ko bode ta postava sprejeta, bode povsod prenehal obležni stan, razun v Parizu, Lyonu, Marseilu, Versaillesu in na Algirskem, kjer velja do 1. maja 1876.

Na Španjskem so Karlisti zopet začeli streljati na mesto Renteria, kjer je pogorela vojaška bolnišnica.

Angleški žugajo hudi boji v zapadni Indiji, kjer hočejo otresti njen jarm. — Neki dopisnik „Köln. Ztg.“ iz Londona poroča, da Angleška namerava zasesti Egipt, če bodo okoliščine to zahtevale.

Grška zbornica je sprejela predlog tožiti ministerstvo Bulgarisovo zarad vstavoloma. Ministra Valassopulos in Nikolopulos sta bila od zborniške komisije že zaslišana in odpeljana v ječo.

Izvirni dopisi.

Iz Litjskega okraja, 12. nov. (Naš okrajni glavar pa šolstvo.) Nedavno smo v „Slov. Gosp.“ brali, kako si Ljutomerski okrajni glavar prizadeva, da bi narodnjakom vzel ves vpliv pri šolstvu in narodne učitelje spravil iz Ljutomera. Naš okrajni glavar, glasoviti Vesteneck, menda tudi méni, da bo šolstvo tedaj najbolj cvetelo, kedar se bo slovensčina čisto spodrinila, in še krajnim šolskim svetom, kterih udje večidel blažene nemščine ne umejo, prepoveduje slovensko uradovanje. Pred nekimi tedni je okrajni šolski svet litijski zahteval, da naj se mu naznanijo imena udov šolskega sveta v H. in ob enem

življenje ugajalo njegovej ženi rodom Benečanki, kterej se je zdehalo po očetovej palači in šumnem življenju v velikem mestu. Rodovina Crnojevičev, kakor znano, imela je plemiško pravo v Benetkah, in tudi sijajno palačo. Jurij tedaj, sklenivši živeti odslej v brezskrbnem uživanju posestev svojih, odpovedal se je leta 1516. v zboru ljudstva vladi ter jo izročil metropolitu Vasilu, kteremu je oddal tudi dedični grob svojih prednikov. Ljudstvo z metropolitom na čelu je spremljalo odhajajočega kneza do Kotora, kjer je Jurij, poslovivši se od njega, jako ginjen stopil na ladijo, ktera ga je prepeljala v Benetke. Tu je Jurij Crnojevič ostale dni v neskaljenem miru preživel, potomci njegovi pa so se pozneje preselili na Ogersko, kjer še živé.

Z Jurijem V. se konča vrsta svetnih vladarjev Črne gore, in pričnejo se vrsta na to zvanje od naroda voljenih metropolitov, kteri so pod imenom vladik spojevali v svojih rokah največjo moč svetno in duhovno.

(Dalje prih.)

tudi pové, ali znajo brati in pisati, ali samo ime podpisati itd. Na to se mu je odgovorilo, da trije ne znajo ne brati ne pisati, eden da zna brati in podpisati ime, nemškega pa ne ume nobeden. Zato se je prosilo, da bi se zavoljo teh mož o šolskih rečeh dopisovalo slovensko, da bo mogoče posvetovati se. Na to je prišel od okrajnega šolskega sveta sledeči ukaz, ki ga priobčim od besede do besede, da boste videli, kako Vesteneck strahuje:

„An den Vorsitzenden des Ortsschulrathes in H. In Erledigung des Berichtes vom 19. d. m. Nr. 49 fordere ich den Herrn Vorsitzenden des Ortsschulrathes bei dem Umstande, als im dortigen Ortsschulrathe ausser dem Herrn Vorsitzenden und dem Herrn Lehrer Niemand des Lesens und Schreibens kundiger sitzt, die beiden genannten Herrn jedoch beider Landessprachen mächtig sind, auf, sich so wie alle übrigen Ortsschulrätthe künftig hin in Berichten und Ausweisen jener Sprache zu bedienen, in welcher die hierortigen Erlässe erfolgen; die Unbrauchbarkeit slovenischer Ausweise, wie der jüngste bezüglich der Lehrmittel für das hohe Unterrichtsministerium ist so einleuchtend, dass ich zur Begründung dieses Auftrages nur noch hervor heben muss, dass weder der Herr Vorsitzende, noch der Herr Lehrer, noch der ganze Ortsschulrath dem k. k. Bezirksschulrathe als Partei, sondern in einer untergeordneten Stellung gegenüber steht.“

Anknüpfend an den letzteren Posten mache ich den Herrn Vorsitzenden auch auf die gewohnte dem vorgesetzten k. k. Bezirksschulrathe gegenüber ungehörige Schreibweise in den dortigen Berichten aufmerksam.“

Ali ni čudno, da mož, ki tako osorno piše sam, drugim očita nedostojno pisavo? Sicer pa je to nekako že njegova navada, kakor bom prihodnjič pokazal nad nekim drugim ukazom; morda misli, da si bo s tem pridobil spoštovanje in zaupanje? Krajni šolski svet pa, kakor sem zvedel, ne bo k tej reči molčal, ampak vprašal pri višji oblasti, po kateri postavi je slovenskemu krajnemu šolskemu svetu prepovedano dopisovati v tistem jeziku, v kterem se pišejo protokoli.

Iz Rodika, 12. nov. Hvale vredno je prizadetje vlade, da bi se ogoljeni Kras s časom pogozdil. V to svrhu je odločenih vsako leto 10.000 gold. Kam pa pridejo ti denarji? Javna skrivnost je, da se večidel porabijo za plače gozdarskega osebja. Tu v Rodiku je c. k. drevesnica za jelovo drevje (borovce), iz ktere pošiljajo na tisuče mladih dreves na vse kraje, akoravno po pripoznanji istega g. Šarnagel-a, gozdarskega svetovalca in nadzornika pri pogozdovanji v Trstu, borovec sam brez družega drevja ni nikakor sposoben za pogozdovanje, kajti 50% in še več mladih borovcev posakne, kedar so presajeni. Pri rodiški drevesnici je c. k. gozdarski čuvaj (Forstwart), ki prejema 800 gl. plače na leto. Naj le bode, da bi prav se vedel, pa cerkev je njemu deveta briga, ter še prosto ljudstvo s svojim pohujšljivim vedenjem, govorjenjem in dejanjem od nje odvrta.

Povsod, kjer so katoličani, je navada, da se za praznik sv. R. Telesa nekaj mlajev useče, ter ulice, koder ima iti procesja, z zelenjem okinčajo. Tako so tudi storili po stari navadi rodiški fantje. Šli so na predvečer sv. R. Telesa v občinski gozd „lozo“ nad vasjo ter posekali nekaj vej in bukovih dreves ali odrastkov starih štorov, da jih drugi dan okoli cerkve in za štiri evangeljske šotore vsadé. Ker je bil veter, so eno večjo vejo privezali k drevesu pred krčmo, kjer je bil gospod gozdar z nekim

tovarišem. Najprej se je jadir, da zakaj so fantje k živemu drevesu ono bukovo vejo privezali, ter je njegov tovariš jo odvezal, da je na tla padla. Fantje vaški, to videvši, se raztogoté in zmirjajo onega ptujega človeka, kaj da ima opraviti z njihovimi „maji“. Vsled tega prepira pravi c. k. gozdar svojemu tovarišu, da naj miruje, ker bo že on (gozdar) fantom pokazal. Koj drugi dan, 28. maja, vloži tožbo pri c. k. glavarstvu v Sežani, da je 14 fantov rodiških gozdni zločin (Forstfrevel) naredilo, ker so šli sekat drva v občinski zavarovani gozd. Na to so bili možje in fantje pozvani k c. k. pravici v Sežano, ter so primerno odgovorili, da vsako leto se je sekalo in se tudi bode za maje o sv. Telesu. Pa vsih onih razlogov ni hotelo c. k. glavarstvo slišati, ter je obsodilo 14 fantov, da ima slehern plačati 5 gold. globe ali iti 24 ur v zapor. (Razsodba od 26. julija 1875 št. 2238.) Proti tej razsodbi so rekurirali (15. septbr.) pri slavni c. k. namestniji, ali ta je prvo splošno potrdila, ter le globo na 2 gld. znižala ali oziroma v 10urni zapor premenila. Naprej, se ve, se fantje ne upajo več rekurirati, pa se tudi branijo, plačati po 2 gld. ali iti v zapor, ker so za čast božjo v občinskem gozdu v imenu cele soseske ali cele fare onih 20 bukovih vej odsekali. Vse razsodbe in odloki so v nemškem, njim nerazumljivem jeziku pisani, da so morali hoditi od Petra do Pavla, da jim spise raztolmači.

Obsojeni so po § 4., 6. in 7. gozdarske postave 3. decembra 1852. Da pameten bralec, ki pozna tukajšnje razmere, vé te dogodbe bolje prevdarjati, naj navedemo omenjene §§.

§ 4. one postave pravi: „Noben gozd se ne sme tako poškodovati, da pride potem daljna rašča v nevarnost, ali da postane nemogoča“. Rodiška občinska „loza“, ki obsega čez 30 oral in iz ktere se je l. 1863 za novi zvonik pri farni cerkvi za 200 drv prodalo, in je kinč in ponos rodiški vasi, se je s posekanjem 20 bukovih vej poškodovala. Dalje so se fantje pregrešili proti § 6. in 7., katerih prvi veli: „Na takih tléh, kjer bi vsled ogoljenja tla bila v nevarnosti, da jih veter odnaša, in na strminah, naj se le tu pa tam seka“ itd. in drugi: „Na bregovih rek in na strmih gorah, kjer se je bati plazov, se sme le tako drvariti, da se tla ne poškodujejo“. Po teh §§ so menili rodiški fantje se držati, pa gosposka je drugač mislila. Dokler se bodo sekali maji za sv. R. Telo, se Kras tedaj ne more vspešno pogozdovati.

Domače novice.

V Ljubljani, 16. novembra.

(Obravnava pred deželno sodnijo) ima zopet „Slovenec“ prihodnji četrtak 18. t. m. zaradi pritožbe, ki jo je vrednik podal zaradi konfiskacije 123. lista. Zagovarjal bo list vrednik sam. — V „Laib. Ztg.“ beremo, da se je zadnji zaseženi list št. 132 pregrešil zoper § 300., 308. in 310. Mi tega ne moremo verjeti, zato smo vložili zopet pritožbo.

(Škofjski list ljubljanski) „Laib. Dioecesanblatt“ Nr. 1. — prišel je ravnokar na svitlo in obsega: 1. Pastirski list od 6. sept. nemški in slovenski; 2. določila s. penitencijarije o odpustkih sv. leta; 3. dekret kongregacije sv. obredov, ki dovoljuje, da sme duhoven o božiču darovati tudi samo dve sv. maši; 4. ukaz c. k. državnega vojnega ministerstva o raztelesenji in pokopu samomorcev; 5. razglas ministerstva za bogočastje o poročnih listih za odpuščene vojake; 6. vabilo za nabiro milih darov za pogorelce v Veliki vasi, okraju Kr-

škem; 7. vabilo na naročbo; 8. duhovske premembe.

V vabilu se naznanja, da bo škofijski list objavljaj vse postave in razglase, ki zadevajo duhovščino. Dalje bo prinašal zgodovino škofijsko in posameznih fará. Tudi bo razglašal v pastoralnih konferencajih obravnavane reči, izpraznjene in razpisane službe pa duhovske premembe. List se bode poslal vsaki duhovniji, in se ima plačati iz cerkvenega premoženja in spraviti v arhivu. Pogoje za posamezne naročnike se bodo naznanile pozneje.

(Kaki so naši nemčurji) se vidi iz naznanila v „Laib. Ztg.“, v katerem obeta kazinski gostilničar godbeno zabavo vsak večer, kedar bo slovenska predstava v gledišči. To je dosti jasno. Da bi nemčurjev tiste večere, ko ni nemških predstav, ne gonil dolg čas v slovensko gledišče, se jim nalašč ponuja prilika zabavati se v kazini. Mi smo že večkrat opominjali Slovence, naj popuste nemško gledišče. Zdaj jim kličemo le: Posnemajte nemčurje!

(„Neue fr. Presse“): t. j. turško-judovskoturško „presè“, je v nedeljskem listu prav po svoji izdajalski navadi naredilo s komarja vola ter potem spustilo ves svoj strupeni žolč vanj. Povod za to ultraturško razsajanje je temu ostudnemu listu dal telegram, kterega mu je iz Ljubljane poslal tisti slavni subjekt, ki se peča z nekim poslom, čegar se vsak količkaj pošten človek sramuje. To čudno pisano in lisasto človeče, s katerim se nekteri „mladi“ še vendar-le pečajo, ker jim dobro dene brati včasih telegrafične pene o sebi, je namreč po telegrafu poslalo v nemške in judovske liste z Ljubljane jako mikavno a lažljivo novico, da je Hubmajer pri večerji napravljeni njemu na čast po nekterih povabljenih zasebnikih razne narodnosti govoril za zedinjenje vseh Slovanov. Se vé, da je judovski list že drug dan od svojega najetnika pričakoval telegrama, da je Hubmajer z vsemi vred, ki so mu pojedino napravili, že dobro shranjen na Žabjeku. Ker pa takega telegrama ni dobil in ga tudi dobiti ni mogel, se je napil židovske jeze ter potem izbruhnil članek, ki v izdaji in nesramnosti vse presega, kar se je dozdej enacega po „turških“ listih bralo. Razkačeni judovski pisún se namreč najprvo jezi zaradi tega, ker Slovenca Hubmajerja ni zadela nobena turška krogla; do kipenja jeze ga pa spravi celó „banket“, kterega so si predrznili napraviti Ljubljanci, prav za prav Slovenci, svojemu sorojaku Hubmajerju, in pri kterem so se celó podstopili slaviti ga kot junaka, ker je nekoliko Turkov pobil in bojeval se v zvezi z ljudmi, ki Turkom glave sečejo. Po mislih tega nesramnega lista bi bili Ljubljanci morali Hubmajerja isti hip, ko se je prikazal, obesiti, a ne dosti še s tem — tudi vsi, ki so z njim skupno večerjali, mesto da bi ga bili obesili, morali bi biti obešeni. Pa tudi to je še premalo, celó Ljubljana bi se morala razdjati, ker je nekoliko dni v nji bival tisti Hubmajer, ki je bojeval se s Turki. „Ker se pa vse to ni še zgodilo, opominja in priganja judovski list vlado, sodnijo in kdo vé, kaj še, naj ona reši čast Avstrije, ktera je bila v Ljubljani oskrunjena“. — Glede Hubmajerja opomnimo le to, da tega, kar je omenjeni slavni subjekt na Dunaj in drugam telegrafiral, ni govoril. Kar se pa „banketa“ tiče, je bil le večerja in sicer brez vsega političnega pomena, kar smo že povdarjali, ker izvzemši jih par — ni bilo nobene politično merodajne osebe zraven. Vendar se judovski list peni jeze in piha. Če bi bili vsi Slo-

venci sprejeli slovesno kakega turškega pašo, ki je dal že več sto kristijanov na kolec nataktniti, bi ta list imel le hvalo zanje.

Razne reči.

— Duhovske premembe v ljublan. škofiji: Č. g. Merjašec pride iz Drage za kaplana v Čermošnjice; č. g. Franc Zbašnik iz Čateža v Mirno peč; č. g. Franc Črnalogar iz Mirne peči za II. na Krko, kjer č. g. Lorenc Oblak postane I. kaplan.

— V Šmartnem pri Kranji imeli so v nedeljo veliko slovesnost zaradi lepih novih zvonov, ki jih je vlil g. Hilzer v Wien. Neustadtu. Zvonovi so jako lepo izdelani in izvrstno vbrani v H-dur akordu, kakor pri Devici Mariji v Polji. Slovesnosti so se vdeležili sosadni fajmoštri in preč. g. stolni dekan, Jožef Zupan, ki so imeli slovesno sv. mašo, pri kateri so starološki dekan, g. Kožuh pridigovali, in več drugih duhovnov, katerih je bilo vseh skupaj 18. Med temi bilo je vsih 5 še živih sošolcev, l. 1836 ordiniranih, ki so porabili to priliko, da so se še enkrat zbrali, namreč g. stolni dekan Zupan, nunski g. oče Potočnik, g. Habè iz Ovsiša, g. Brus iz Besnice, pa g. Krašovic iz Šmartna. Neki dopisnik iz Kranja je v „Tagblattu“ rekel, da zvonovi bi bili za 1000 gl. ceneji, če bi jih bil vlil g. Samassa. A kdo je pripravil g. Samassa, da sedaj bolj po ceni vliva zvonove, ktere je poprej zarajtoval, kakor je hotel? Ali mar ne ravno g. Hilzer? Še lansko leto zahteval je g. Samassa v Kranji neki po 90 gl. za cent, letos se je ponujal, da jih hoče vliti po 70 gld.; če bi bili tedaj zvonovi res za 1000 gl. ceneje, kakor piše omenjeni dopisnik, bi bili pa za 2000 gl. slabeji, če bi jih bil g. Samassa vlil iz take rude, kakor v zadnjem času druge svoje zvonove. — V Kranji, kjer so tudi dobili 4 nove od g. Hilzerja vlite zvonove H-moll, bo pa cerkvena slovesnost 1. nedeljo v adventu; slišimo, da bodo pri tej priliki milostljivi g. knez in škof Jernej Vidmar imeli slovesno sv. mašo in pridigo.

— Varujte se sleparjev! Od Pohorja se piše „Slov. Gospodarju“: Ni še dolgo tega, kar je neka ženska, ciganica prišla tukaj k nekemu kmetu. Babela ga vpraša, kako se mu kaj godi in ali želi, da mu jegovo prihodnjo srečo ali nesrečo prerokuje? Mož se jej precej uda, objubi plačila in jej pokaže svojo roko. Sedaj mu začne prerokovati, kako ga bo huda nesreča zadela, kako bo prišel s svojo ženo v sovrašтво in več enakega. Potem si izprosi kurje jajce, ga na obeh straneh natere in se poda z možem v hlev k živini. Tukaj v hlevu obrača ciganica jajce nad živino, brbra nerazumljive besede in pravi možu, da to nesrečo od živine odvraca. Potem reče babura kmetu: pokažite mi še vso obleko in denarje. Kmet stori tudi to in reče: tukaj v tej škrinji imam jaz in moja žena obleko in ves denar, 500 gl. Babura obrača obleko in denar in pridene tudi svojega zraven in pravi možu: tako, sedaj pa ne smete teh denarjev pogledati, preden da bo teden minol. Mož gre naprej in babela za njim v hišo, si da dobro plačati in odide. Čez teden dni gre mož denarjev gledat, preiše vso škrinjo pa ne najde niti krajcarja v njej. Sedaj še le so se mu oči odprle ter je iztaknil, kakošna „velika nesreča“ da ga je zadela. Slišimo, da je na Pohorju tudi nekega kmeta tako opeharila! Bodite vendar pametni in ne verujte takim sleparijam. Če vam bo kdo hotel srečo prerokovati, pa mu z leskovicco plačajte po hrbtu!

— Umrlo je v Ljubljani mesca oktobra 72 oseb, 35 moškega in 37 ženskega spola.

— Strašen vihar je 11. t. m. razsajal ne samo na Krajskem, ampak tudi po drugih deželah podiral dimnike, strehe itd. V Pragi je napravil več škode kakor za 4000 gold. S Šmarne gore je pridrla toliko vode, da so hiše pod vodo bile vse v vodi, in so ljudje sprva mislili, da je Sava tako silno narastla.

— Neustrašljiv čevljar. Mlada gospoda sta se bila dogovorila čevljarja, ki se je hvalil, da ga nobena reč ostrašiti ne more, v strah pripraviti. V ta namen se naznani čevljarju, da je eden onih dveh umrl in zraven pristavi, naj prevzame stražo pri mrliču. Čevljar zadovoljen s tem vzame proti dolgčasu svoje orodje in delo s sabo, pridno krpje in šiva in nazadnje pozabivši, kje je, začne celo peti. Ko udari polnoči, se zravna mrlič in reče z molklim glasom: „Če je človek v bližini smrti, naj ne poje.“ Čevljar s kladvom v roci mirno vstane in mrtvega vdari po glavi in reče: „Če je človek mrtev, naj ne govori.“ Od tega časa ga nista več skušala, a mrliča bolela je kake tri tedne glava. Od obeh strani napačno. —

— Žalostna osoda. Berač v Parizu je imel na vratu tablico z napisom: „Sourd Aveugle et Myope“. Slep in še kratkoviden, to je vendar nesreča!

Poslano *).

Po nekem občinskem zboru je bila Vam, gospod župan, privoljena primerna plača za občinskega tajnika in pisarnico v Borovnici, da nam ne bi bilo treba tako daleč na Vaš dom hoditi; ker pa gospoda občinskega tajnika skoraj nikdar doma ni, in se tako rekoč bolj za drugo briga, nego za občino, od ktere je plačan, in vsake vrste posle opravlja, in ga človek ne najde v pisarnici, tako da mora včasih po dvakrat, trikrat in še večkrat priti, in ga še ne dobi, Vas prosimo gospodu tajniku naročiti, da naj ali eno, ali drugo pusti, ker sami veste, da človek več gospodom ne more služiti.

Tudi skrbite, gosp. župan, da se les, ki smo ga z velikim trudom za novo šolsko poslopje napravili, bolj skupaj spravi in na suho dene, ki se že vse leto na dežju moči in razkopava, in se po vsi vasi dobivajo plohi od šolskega poslopja, in da se zložijo tudi drva, ki smo jih napeljali za apnenico, ki so pa zdaj vsa razkopana in jih je čedalje manj.

Res je, da se za nas Borovničane veliko ne zmenite in nas le ob času volitve nekoliko bolj ljubite, pa vendar mislimo, da te besede ne bodo v blato padle in da bo to zadostovalo. Na Borovnici 10. nov. 1875.

Borovničan.

Milodari za hercegovske in bosniške rodbine.

Iz Belecercrke: nabral č. gospod župnih Jakob Gruden od sledečih darovateljev: Jakob Košak župan 1 gl., Florijan Zorko svetovalec 50 kr., Janez Oberč svetovalec 40 kr., Josip Košak 50 kr., Fabjan Zihel 10 kr., Janez Ferkolj 20 kr., Josip Novak 20 kr., Franjo Amf 10 kr., Janez Voyko 20 kr., Anton Všeničar 10 kr., Janez Ajdnik 10 kr., Franjo Nečimer 10 kr., Jakob Gruden 10 kr., Franjo Ivančič 10 kr., Josip Činkule 30 kr., Franjo Ovsec 10 kr., Anton Germ 5 kr., Marija Kranjc 10 kr., Polona Grčar 50 kr., Neža Gorenc 20

kr., Ana Ajdnik 20 kr., Ana Zalokar 34 kr., Marija Ilaš 22 kr., Marija Pucelj 10 kr., Marija Zdešar 10 kr., Jera Dragman 10 kr., Ana Činkule 20 kr. Iz Jelšane: nabral in poslal č. g. kaplan Anselm Zajec od sledečih darovateljev: gospod Jos. Iskra iz Nagy Szalonte 5 gl., Ivan Udovič 1 gl., Anselm Zajec 1 gl., Jakob Tomšič iz Dolenj 1 gl., Josip Frol 1 gl., Matić Iskra Hrabrov 1 gl., Rožina Tomšič 30 kr., Andrej Udovič 1 gl. 50 kr., Titta Glorgini 1 gl., Alojzij Delemardo Grand 30 kr., Ive Stemberger 1 gl., Marija Stemberger 1 gl., Ive Stemberger mljš. 20 kr., Helena Iskra 20 kr., neimenovan 20 kr. Iz Polzele: č. g. župnik Anton Balon 5 gl. Iz Bergude: g. Jakob Mazek 2 gl. iz Podkrajja nabral in poslal č. g. Anton Lušin od sledečih darovateljev: neimenovan 2 gl., Marija Kobalj 1 gl., v cerkvi nabranih 5 gl. 61 kr. Iz Celja: poslal in nabral č. gospod vikar Jurij Bezenšek od sledečih darovateljev: č. gospod opat A. Vrečko 8 gl., in nekateri drugi svetni in duhovni gospodje in nekatere gospe 42 gl. Iz Loke: neimenovan nekaj obleke. Iz Ribnice: č. g. dekan Škubic nekaj obleke in perila. Iz Šmarja pri Litiji: g. Franjo Rus nekaj obleke. Iz Celovca: č. g. duhovnik 5 gl. Iz Hrastnika: nabral in poslal inženir gospod Roš 9 gl. 50 kr. Iz Šemica: nabral in poslal č. g. dekan Anton Aleš 36 gl. Iz Ljubljane: gospod Janez Novak 1 gl., neimenovan 50 kr., neimenovan nekaj obleke.

Prejšnji izkazi 2966 gl. 1 kr. skupaj tedaj 3105 gl. 53 kr.

Odbor potrjuje sprejem s prisrčno zahvalo in prosi še milodarov.

Dalje naznanja odbor p. n. občinstvu, da je 10. t. m. poslal podpiralnemu odboru v Erceg novi 450 kocev. Potem 4 teške za boje starega perila, druge stare obleke in črevljev posebno mnogo za ženske in otroke.

Ljubljanski podpiralni odbor:

J. N. Horak, Vaso Petričič.
predsednik. denarničar.

Umrli so:

5. nov. Franc Cerar, mizarjev otrok, 3 l., za davico; Andrej Vrtnik, delavec, 65 l., za pljučnico.

6. nov. Jurij Tomšič, mizar, 48 l., za mrtu dom na sre.

7. nov. Aug. Erser, brajn. otrok, 14 tednov, za božjastjo; Frane Martinec, delavec, 63 l., za srčno napako; Ana Pogačar, hišna, 82 l., za jetiko; Paula Rajcer, vradn. vdove otrok, 18 m., za škrlatnico.

8. nov. Henrik Galovič, nadčuv. otrok 5 l., za davico; Alojz Tankrede, nemšk. reda preb., 51 l., za oslabljenjem pluč; Kat. Rožanec, pis. otrok, 7 m., za vodenico v možganih; Helena Dobrovolc, gostačevka 70 l., vsled starosti.

9. nov. Nace Turk, hišn. otrok, 3 1/3 m., za božjastjo; Janez Svetek, žel. vradnika otrok, 11 m., pa Jaka Cerar, zidar, 49 l., oba za gnojenjem krvi.

10. nov. Julija Vončina, vrad. otrok, 6 1/2 m., in Franc Benda, pom. vrad. otrok, 6 tednov, oba za božjastjo. Miha Anžič, tesar, 62 l., za mrzlico; Frančiška Mahkota, del. otrok, 3 l., za davico.

11. nov. Alojzija Škerjanc, revid. otrok, 3 1/2 l., za oslabljenjem pluč.

V vojaški bolnišnici; Paul Savanya, v 46. polku, 2. komp. za sušico.

Eksekutivne dražbe.

19. nov. 1. Mart. Bratanič-evo iz Trnovca (1499 gl.) v Metliki. — 2. Mih. Pinčulič-evo iz Planine (272 gl.) v Kostanjevici. — 3. Anton Vičič-evo iz Barčice v Bistrici. — 3. H. Česnik-evo iz Knežaka v Bistrici. —

20. nov. 3. Jože Petrovc-evo iz Srednje vas (8865 gl.) na Vrhniki. — 2. Matija Modic-evo iz Bloške Police (600 gl.) v Ložu. — 2. Jan. Furlan-ovo iz Slapa (970 gl.) v Ipavi. — 2. J. Prijatelj-evo (743 gl.) v Krškem. — 2. J. Skul-ovo iz Poznikovega (1345 gl.) v Laščah. — 2. Marije Kadilnik-ove iz Studenca (1530 gl.) v Krškem. — 2. Jan. Mrvar-jevo iz Preske v Trebnjem. — 2. Jože Kovačič-evo iz Drame (770 gl.). — 2. Fr. Piletrič-evo iz Vrhpolja (1789 gl.), oba v Kostanjevici. — 1. Ant. Vatove-evo iz Famelj (2008 gl.) v Senožečah. — 2. Marije Nečemer-jeve iz Šent. Jakoba (810 gl.) v Kostanjevici. — 3. Ant. Kovšca-vo iz Preval (5945 gl.) v Senožečah. — 2. Jan. Tekave-evo iz Gradeka (1400 gl.). — 2. Ant. Modič-evo iz Brinošce (2436 gl.), oba v Laščah. —

22. nov. 2. Ant. in Marije Primo-eve iz Loške vasi (778 gl.) v Krškem. —

23. nov. 2. Boštjan Neme-evo iz Biten v Bistrici. —

Telegrafične denarne cene 13. novembra.

Papirna renta 69.55 — Srebrna renta 73.30 — 1860letno državno posojilo 110.60 — Bankine akcije 928 50 Kreditne akcije 193. — London 113.85 — Srebro 105. — Ces. kr. cekini 5.40 — 20Napoleon 9.15.

Denarstvene cene. 13. novembra.

	Denar.	Blago.
Državni fond.		
5% avstrijska papirna renta	69.20	69.30
5% renta v srebru	73.35	73.45
Srečke (lozi) 1854. l.	105.25	105.50
" " 1860. l. celi.	110.57	111. —
" " 1860. l. petinke	116.25	116.75
Premijski listi 1864. l.	133.75	134. —
Zemljiščine odveznice.		
Štajarske po 5%	95. —	95.50
Krajske, koroške in primorske po 5%	95. —	—
Ogerske po 5%	80.75	81.35
Hrvaške in slavonske po 5%	85. —	85.50
Sedmograške po 5%	79.75	80.25
Delnice (akcije).		
Nacionalne banke	927. —	929. —
Unionske banke	69.50	70. —
Kreditne akcije	191.80	190. —
Nižoavstr. eskomptne družbe	650. —	680. —
Anglo-avstr. banke	89.50	90. —
Srečke (lozi).		
Kreditne po 100 gl. a. v.	161.25	161.75
Tržaške " 100 " k. d.	113.25	113.50
" " 50 " " "	56. —	56.50
Budenske " 40 gl. a. v.	25.50	25.75
Salmove " 40 " " "	36. —	36.50
Palfil-jeve " 40 " " "	25. —	25.80
Clary-jeve " 40 " " "	25.75	26. —
St. Genois " 40 " " "	27.25	27.75
Windischgrätz-ove " 20 " " "	22.50	24.25
Waldstein-ove " 40 " " "	20.75	23. —
Srebro in zlato.		
Ces. cekini	5.39	5.40
Napoleons'or	9.16	9.17
Srebro	105.10	105.30

V gostilnici

„pri mestu Ljubljana“

v novo zidanej hiši

v kolodvorskej ulici hiš.-št. 115,

dobiva se

graška (Märzen) piva

izvrstnost kakovosti, 1 liter 24 kr., neponarejena stara in nova vina po 32, 36 in 40 kr. liter, tudi dobra jedila po nizkej ceni.

Ravno tamkaj se oskrbujejo naročila na debelo za Salon-, Märzen- in Export-piva iz pivarne gosp. Franjo Schreinerja v Gradci in sicer po originalnej ceni. (83—1)

Jos. Svoboda,

lekarničar „pri zlatem orlu“,

tik železnega mosta v Ljubljani,

priporoča toliko priljubljena salicilna zdravila, ki so 1. Salicilna voda za izplakovanje ust pri grlobolenji (difteritis). (74—8) 2. Salicilni zobni prah za snaženje zob. Izmed vsih do zdaj znanih prahov najboljši. 3. Salicilna umivalna voda zoper vse kožne izpušaje. 4. Salicilna štupa zoper neprijetno potenje nog.

Natisnili Blaznikovi dediči v Ljubljani.